

Vuosi 1918 maisemassa – paikat, hautamuistomerkit, patsaat

Tutkimuskysely 2000

Hyvä Kansanrunousarkiston vastaaja

Historialliset miljööt muistuttavat itsessään siitä elämästä, jota niiden keskellä on eletty. Perinne liittyy olennaisesti asuinalueeseen. Paikat muistuttavat tapahtumista ja ihmisistä, mutta kuka enää muistaa tai tunnistaa? Vuoden 1918 sisällissodassa ja sen jälkiseurauksissa kuoli arviolta 35 000 ihmistä. Hävinneen puolen haudat ja teloituspaikat olivat pitkään arkaluonteinen asia. Selvityksen mukaan hautoja oli seurakuntien varsinaisten hautausmaiden ulkopuolella vielä vuonna 1959 ainakin 60:lla paikkakunnalla. Mikä on tilanne tällä hetkellä?

Kokonaisvaltaista kartoitusta 1918 hautapaikoista ja muistomerkeistä ei ole tehty. Emme tiedä, missä kaikkialla ovat sodan uhreina kuolleiden ns. epäviralliset hautapaikat, muistomerkit ja muistokivet? Sisällissodan muistoa ovat kantaneet esimerkiksi puihin ja luonnonkiviin kaiverretut vuosiluvut, joita on ollut ainakin Kuusankoskella ja Kotkassa. Voikkaalla on ollut esimerkiksi tie nimeltä "Tuskien tie", jota pitkin teloitettavaksi viedyt kulkivat. Myös polkuihin, siltoihin tai rakennuksiin liittyy kertomuksia, oletko sinä kuullut niitä? Kerro, mitä tiedät 1918 haudoista, muistokivistä ja muista paikoista. Mitkä paikat ovat yhä olemassa vuonna 2000? Onko puihin ja luonnonkiviin tehtyjä 1918 merkkejä enää missään jäljellä?

Miten vuosi 1918 näkyy suomalaisessa maisemassa?

Kerro

- Paikan tai muistomerkin sijainti (miten paikan löytää?)
- Paikan tai muistomerkin historiaa, tarinoita, lauluja, sanontoja
- Kenen tai keiden muistoa kantaa?
- Milloin muistomerkki on pystytetty (arvio, jos ei tietoa)?
- Kuka tai ketkä sen pystyttivät, liittyikö pystyttämiseen kiistaa?
- Mikä paikan tai muistomerkin tehtävä mielestäsi on?
- Mitä tiedät sukulaistesi vaiheista vuonna 1918?
- Mikä merkitys vuodella 1918 on tänä päivänä?
- Onko 1918 sota syytä muistaa vai unohtaa, miksi?
- Mitä muuta haluat kertoa?

Jos hallussasi on 1918 valokuvia esimerkiksi muistopaikoista tai

surmansa saaneista, lähetä myös ne. Ilmoita pitääkö kuvat palauttaa.

Kirjoita

- Vain paperin toiselle puolelle jättäen vasempaan reunaan 4 cm:n sidontavara
- Oma nimesi, osoitteesi, puhelinnumerosi ja muut yhteystietosi
- Syntymävuosi ja -paikka
- Ammatti (myös entiset)

Parhaat kiitokset vastauksestasi!

Ulla-Maija Peltonen
FT, Kulttuurien tutkimuksen laitos, Helsingin yliopisto

Lähetä vastauksesi 30.6.2000 mennessä osoitteeseen

SKS Kansanrunousarkisto
PL 259
00171 Helsinki
Kuoreen tunnus "Vuosi 1918 maisemassa"
tai sähköpostiosoitteeseen: keruu@finlit.fi

Lisätietoja:
Tutkija Ulla-Maija Peltonen p. (09) 191 7822
Email Ulla-Maija.Peltonen@helsinki.fi
Tutkija Juha Nirkko, SKS Kansanrunousarkisto
p. (09) 131 23238
Email Juha.Nirkko@finlit.fi

Päivitetty 15.4.2000